

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET AL TREBALL (TREBALLADORS EXTERNALITZATS)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 21 de juny de 2022, diversos comitès d'empresa de treballadors que presten serveis de cultura i lleure municipal van presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposaven el següent:

- El mes de juny del 2022, s'havien dirigit a diversos responsables municipals, per posar de manifest la disconformitat per les condicions de treball del personal que presta serveis en algunes empreses adjudicatàries de serveis culturals municipals.
- Van enviar correus electrònics personalitzats, entre altres, a l'alcalde, al regidor de cultura, educació, ciència i comunicació, als regidors i regidores de districte, i a la comissionada de promoció d'ocupació i polítiques contra la precarietat laboral.
- En el seus escrits demanaven parlar amb l'Ajuntament per tractar de la incidència que podien tenir els plecs de condicions de la contractació del servei en la millora de les seves condicions laborals. Especialment amb relació als seus salaris i a l'adequació de les categories, les funcions i les tasques de cada perfil professional.
- Havien transcorregut més de tres mesos i no havien tingut cap resposta dels òrgans municipals interpel·lats.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se a la **Direcció de l'Alcaldia** per tal de conèixer les intervencions realitzades en relació amb la queixa presentada.

El dia 31 d'octubre de 2022, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 21 de novembre de 2022, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa el següent:

El dia 20 de juny de 2022, a les 10.15 hores, es va rebre a la Direcció d'Alcaldia el correu electrònic dels comitès d'empresa, amb còpia a molts altres destinataris municipals.

El 21 de juny de 2022, des de la Direcció d'Alcaldia se'n va passar còpia per correu electrònic a la Quarta Tinència d'Alcaldia de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI i a la Regidoria d'Infància, Joventut i Persones Grans, perquè en prenguessin coneixement, atès que no els constava que figuressin entre els molts destinataris del correu original.

El 28 de setembre de 2022, a les 16.21 hores, es va rebre a la Direcció d'Alcaldia un nou correu electrònic dels mateixos remitents, en què es reclamava una resposta al correu enviat el mes de juny.

El 29 de setembre de 2022, des de la Direcció d'Alcaldia se'n va enviar còpia per correu a la Sisena Tinència d'Alcaldia de Cultura, Educació, Ciència i Comunitat, perquè en prenguéssim coneixement. També se'n va enviar còpia a la Quarta Tinència d'Alcaldia de Drets Socials, a la Regidoria de Salut, Envel·liment i Cures i a la Regidoria d'Infància, Joventut i Persones Grans, perquè en prenguessin coneixement.

El 5 d'octubre de 2022, la Quarta Tinència d'Alcaldia va respondre indicant que el tema no corresponia al seu àmbit i que s'havia fet arribar a Cultura perquè ho gestionés (tal com ja havia fet prèviament).

Per la seva banda, la Gerència de Coordinació Territorial i Proximitat s'ha dirigit a la Sindicatura amb relació a aquest assumpte, i exposa el següent:

La petició que van formular a l'alcaldeessa els comitès d'empresa, es va redirigir a la Sisena Tinència d'Alcaldia. Tanmateix, la petició dels comitès no va tenir com a única destinació l'Alcaldia, sinó que es va enviar també a 70 destinataris més, entre els quals responsables polítics, gerencials o tècnics de diverses àrees i districtes, atès que els serveis implicats en les peticions eren molts i diversos.

Els motius pels quals encara no s'havia donat resposta a aquell escrit eren, d'una banda, aquesta complexitat d'actors municipals, amb serveis i plecs diferents, que calia coordinar prèviament. De l'altra, la voluntat municipal, no només d'escoltar, sinó de treballar abans algunes possibles propostes de millora de la situació actual.

Conseqüentment, es va proposar fer una reunió que va tenir lloc el dia 14 de novembre de 2022 amb els representants sindicals dels professionals del lleure i treballadors i treballadores dels equipaments de proximitat de la ciutat, amb l'assistència de gerents i directius de diverses àrees municipals (Cultura, Drets Socials, Infància, Joventut i Gent Gran, Coordinació Territorial i Gerència de Recursos).

En aquesta reunió, els representants municipals van disculpar-se per no haver contestat abans i van exposar els motius d'aquest retard. Els representants dels treballadors van exposar les principals reivindicacions, motius i propostes relacionades amb la seva situació actual, i l'Ajuntament va fer un seguit de propostes de millora, que demanaran temps, gradualitat i seguiment. Els representants sindicals les van valorar positivament, però van remetre-ho a l'assemblea perquè ho estudiés, i van indicar que malgrat l'inici d'un espai de diàleg, el col·lectiu continuaria amb les reivindicacions exposades.

Se'ls ha fet arribar una proposta de nova data de reunió, i s'està en espera de la seva confirmació per engegar el pla de treball.

CONSIDERACIONS

1. Breu reflexió sobre les conseqüències que té l'externalització dels serveis públics en les condicions laborals de les persones que executen els contractes

No és la primera vegada que es dirigeixen a la Sindicatura de Greuges col·lectius de persones treballadores prestadores d'un servei públic a través de la fórmula de l'externalització. Les seves queixes versen sobre la precarietat laboral i la possible incidència que poden tenir els plecs municipals que regulen la contractació del servei.

Amb l'externalització d'un servei públic es pretén incrementar l'eficàcia i eficiència de la prestació, i una part important es reflecteix en la reducció del cost del servei. Atès que un dels components principals del cost final del servei és el cost salarial, sembla lògic pensar que els salaris dels treballadors que executen el contracte són inferiors als salaris públics.

Els serveis municipals de cultura i de lleure són un dels àmbits de prestació de servei externalitzat, a través de contractes de serveis regulats per la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic, en què l'empresa adjudicatària s'obliga a

executar el servei públic a canvi d'un preu, i és ella qui manté la relació laboral amb els treballadors i les treballadores que executen el contracte.

En aquest aspecte la Llei 9/2017 és molt clara, i **veta la possibilitat que l'Administració exerceixi cap tipus de potestat sobre el personal que presta el servei de manera indirecta**. Aquestes potestats únicament corresponen a l'empresa adjudicatària, conforme a la legislació laboral (art. 308). També, les condicions laborals d'aquestes persones estan recollides al conveni sectorial que els és aplicable, i que és fruit de la negociació col·lectiva.

En aquest punt, volem destacar que un dels efectes de l'externalització dels serveis públics és la fragmentació de les condicions de treball del sector públic i la negociació col·lectiva. **Les relacions laborals dels treballadors i les treballadores als serveis externalitzats s'escapen de l'aplicació dels estàndards públics en matèria de condicions de treball**.

Això suposa que a l'hora de negociar les condicions a través de conveni col·lectiu, aquestes són sensiblement pitjors que les pròpies del sector públic, i es genera un cos de treballadors i treballadores als serveis públics externalitzats que no estan emparats per les garanties del cos de persones de la funció pública, fet que genera un model dual d'ocupació als serveis públics, que acostuma a resultar molt desequilibrat per a les persones treballadores de serveis públics externalitzats.

Davant aquests efectes, **l'Ajuntament reconeix que amb uns salaris adequats es garanteix una execució més eficient del contracte**. Efectivament, les condicions de treball, especialment la retribució, s'han de tenir en compte en el procés d'externalització dels serveis públics, perquè pot suposar una degradació de les condicions de treball que pot portar com a conseqüència una disminució de la qualitat del servei que presten aquests treballadors.

L'Ajuntament, mogut per aquest objectiu, ha impulsat una contractació pública socialment responsable que incorpora objectius de justícia social, i promou els drets socials i laborals de les persones que porten a terme els contractes. El document incorpora mesures socials per incentivar l'execució de contractes amb un model de negoci basat, entre altres, en salaris dignes. El consistori, fonamentant-se en el considerant 97 de la Directiva 24/2014, incorpora a la contractació municipal criteris d'adjudicació dels contractes, entre els quals es troben els salaris de les persones treballadores ocupades en l'execució del contracte.

2. La resposta municipal a la petició de diàleg de les persones treballadores

Els diversos comitès d'empresa han manifestat el seu malestar als diversos òrgans municipals relacionats amb la gestió del servei de cultura i lleure, i han demanat ser atesos per cercar vies de millora de les seves condicions laborals, a través de l'elaboració dels plecs de condicions que regulen els contractes de serveis.

En el moment de demanar la intervenció de la Sindicatura de Greuges, no havien obtingut cap resposta a la seva petició. Ara bé, d'acord amb la informació que el consistori ha traslladat a la Sindicatura, s'ha iniciat un espai de diàleg amb el col·lectiu professional.

Aquesta institució valora molt positivament el lideratge de la Gerència de Coordinació Territorial i Proximitat en aquesta qüestió. Precisament, a aquest òrgan municipal li correspon la funció de coordinar tota l'activitat que es desenvolupa als districtes de la ciutat. Convé recordar que els serveis de cultura i lleure no es contracten de manera centralitzada, sinó que correspon als diversos districtes la contractació dels que es presten al seu territori.

Segons s'informa, s'està iniciant un pla de treball per estudiar les reivindicacions i les propostes dels comitès d'empresa. En aquest espai de diàleg, la Sindicatura considera que **cal explorar totes les possibilitats que poden oferir els plecs de condicions per incidir en les millores de les condicions laborals del col·lectiu professional.**

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació de la Direcció de l'Alcaldia i de la Gerència de Coordinació Territorial i Proximitat ha estat adequada per atendre la petició de diàleg dels representants dels treballadors que executen contractes de serveis en l'àmbit de la cultura i el lleure.**

Això no obstant, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar a la Gerència de Coordinació Territorial i Proximitat** que es continuï en aquesta línia de diàleg, i que s'explorin totes les possibilitats que estan a l'abast del consistori, per millorar les condicions laborals dels professionals del lleure.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.